

**ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Т.Г.ШЕВЧЕНКА**

Кафедра естетичного виховання

Т.В.ДОРОШЕНКО

**КУРСОВІ ТА ДИПЛОМНІ РОБОТИ
З МЕТОДИКИ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ**

**Методичні матеріали для студентів
факультету початкового навчання**

**Чернігів
2004**

УДК 378.2(07)
Д 69
ББК Ч489.511.254

Рецензенти: **І.В.Зайченко** професор, доктор педагогічних наук;
Т.В.Мазур доцент, кандидат психологічних наук

Дорошенко Т.В.

Д 69 Курсові та дипломні роботи з методики музичного виховання:
Методичні матеріали для студентів факультету початкового навчання. – Чернігів: Чернігівський державний педагогічний університет імені Т.Г.Шевченка, 2004. – 44 с.

УДК 378.2(07)
ББК Ч489.511.254

У посібнику розкриваються питання методики, техніки підготовки та захисту курсових і дипломних робіт з методики викладання музики в школі. Посібник містить загальні методичні вказівки, логічну послідовність основних етапів роботи випускника вузу над курсовою і дипломною роботою: вибір теми, обґрунтування її актуальності, складання орієнтовного плану, підбір, аналіз і використання відповідної літератури, методи дослідження, оформлення рукопису, підготовка до захисту і методика захисту курсової і дипломної роботи.

У посібнику подані зразки оформлення титульного листа, орієнтовні теми курсових і дипломних робіт та список рекомендованої літератури.

Обговорено і рекомендовано до друку на засіданні кафедри естетичного виховання (*Протокол № 2 від 28. 10. 2004 р.*).

ВСТУП

Згідно з навчальним планом, студенти педагогічних вузів пишуть курсові роботи, а ті з них, які успішно навчаються, на V курсі виконують дипломні роботи.

Без широкого залучення вчителів до науково-дослідницького пошуку неможливо сьогодні, і тим більше завтра, впроваджувати у практику нові педагогічні ідеї та передовий досвід. Отже, навчально-дослідницькі та науково-дослідницькі роботи студентів повинні бути пов'язані з вирішенням актуальних проблем української освіти та формуванням у майбутніх учителів потреби в постійному, спрямованому педагогічному пошуку.

Написання курсової роботи є формою навчально-дослідницької діяльності студентів у вищій школі. Вона передбачає закріплення, поглиблення й узагальнення теоретичних та практичних знань з фахових і психолого-педагогічних дисциплін, формування вмінь і навичок наукової праці та творчого дослідницького підходу до педагогічної діяльності. При підготовці і написанні курсової роботи у студентів також удосконалюються вміння самостійно працювати з науковою, методичною літературою, державними й шкільними освітніми документами; формуються вміння аналізу, узагальнення і порівняння досвіду передових учителів та свого практичного досвіду роботи в школі.

Курсова робота – це більш складна і поглиблена (у порівнянні з рефератом) форма самостійного вивчення теоретичного курсу навчальної дисципліни. Вона вимагає від студента як глибоких знань у галузі обраної теми, так і володіння методикою дослідження.

Дипломна робота – це кваліфікована праця науково-дослідницького характеру, яка виконується випускником педвузу під керівництвом досвідченого викладача і повинна засвідчити про досягнення її автором необхідного рівня фахової і наукової кваліфікації.

Дипломна робота має комплексний характер і пов'язана з використанням набутих студентом знань, умінь та навичок зі спеціальних дисциплін. У більшості випадків дипломна робота є поглибленою розробкою теми курсової роботи студента-випускника.

У процесі підготовки курсових і дипломних робіт з методики музичного виховання студентам необхідно звернути увагу на такі питання:

- 1) вибір теми, актуальність і відповідність її сучасному рівню розвитку методики музичного виховання;
- 2) організація дослідження;
- 3) вивчення та аналіз монографічної та періодичної літератури з проблеми;
- 4) окреслення методологічної бази дослідження (мета, завдання, зміст, методи, засоби);
- 5) організація педагогічного експерименту, вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду;
- 6) узагальнення результатів, обґрунтування висновків і практичних рекомендацій;
- 7) оформлення роботи.

Мета цього видання полягає в тому, щоб ознайомити студентів з методикою підготовки курсової і дипломної роботи, навчити основним етапам їх написання та підготовки до захисту.

При розробці посібника ми керувалися існуючими нормативними документами про курсові та дипломні роботи, творчо намагалися використати досвід інших викладачів, викладений в монографічних і навчально-методичних посібниках, а також власний досвід керівництва написанням курсових і дипломних робіт випускниками факультету початкового навчання попередніх років.

Розділ I. КУРСОВА РОБОТА

1.1. Загальна характеристика

Курсова робота є видом самостійної науково-дослідної роботи студента, яка виконується з певного курсу або з окремих його розділів.

Згідно з Положенням про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах України курсова робота виконується з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, отриманих студентами за час навчання, та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

В процесі виконання курсової роботи значно розширюється науково-теоретичний кругозір з обраної тематики, удосконалюються навички самостійного вивчення літератури, вміння аналізувати й узагальнювати педагогічний досвід, засвоюється методика наукового дослідження.

Самий перший і відповідальний момент – вибір теми. Студент вирішує, яка з тем його більше цікавить, як вона пов'язана з досвідом його роботи і спілкування з дітьми, з проблемою, над якою працює методичне об'єднання вчителів початкових класів його школи.

Тематика курсових робіт має відповідати завданням навчальної дисципліни і тісно пов'язуватися з практичними потребами конкретного фаху. Вона затверджується на засіданні кафедри. Виконання курсових робіт визначається графіком.

Керівництво курсовими роботами здійснюється, як правило, кваліфікованими викладачами. Організація і контроль за процесом підготовки й захисту курсових робіт покладаються на завідуючих кафедрами.

Незалежно від обраної теми, **структура** курсової роботи має бути такою: титульний аркуш; зміст; перелік умовних позначень (при необхідності); вступ; кілька розділів (підрозділів), що розкривають теорію питання та досвід практичної роботи; висновки; список використаної літератури; додатки.

У вступі необхідно довести актуальність даної проблеми для педагогічної теорії і практики.

В першій частині – теоретичній – дається аналіз наукової літератури, який включає: а) історико-педагогічний аспект проблеми; б) її філософське і психологічне обґрунтування; в) провідні концепції сучасної педагогічної та методичної теорії з даної проблеми. У висновках до першої частини необхідно чітко виділити опорні теоретичні позиції, з яких треба виходити при розробці основних питань теми.

В другій частині – практичній (експериментальній) – необхідно описати педагогічний досвід роботи школи (окремого вчителя) з даної проблеми, використовуючи матеріали спостережень, бесід з вчителями, дітьми, батьками або публікації в педагогічній періодиці. Особливо цінним тут є опис власного педагогічного досвіду або елементів експерименту.

У висновках робиться загальний підсумок з всієї теми на основі теоретичних висновків першої частини і даних експерименту, накреслюються шляхи удосконалення даного аспекту в практиці роботи школи.

Список використаної літератури складається на основі робочої картотеки і відображає обсяг використаних джерел та ступінь вивченості досліджуваної теми, свідчить про рівень володіння автором навичками роботи з науковою літературою.

1.2. Етапи виконання курсової роботи

Послідовність виконання курсової роботи можна поділити на три основні етапи:

- підготовчий;
- етап роботи над змістом;
- заключний етап.

Підготовчий етап роботи над курсовою роботою

Цей етап починається з **вибору теми** курсової роботи, її осмислення та обґрунтування. З переліку тем курсових робіт студент обирає ту, яка найповніше відповідає його інтересам і при розробці якої студент може виявити творчість та ініціативу.

Студенту надається право самостійно обрати тему курсової роботи. Можна скористатися переліком тем, визначених кафедрою, або запропонувати свою з обґрунтуванням доцільності її розробки. Але поряд з особистими інтересами потрібно враховувати і власні можливості. Таким чином, тема повинна бути реальною для виконання.

При певних труднощах у виборі теми суттєву допомогу може надати конкретна консультація наукового керівника.

Слід пам'ятати, що від правильного вибору теми багато в чому залежить рівень і якість самої курсової роботи. Тому до цієї справи потрібно поставитися особливо серйозно і вдумливо.

Тема курсової роботи не повинна бути дуже широкою. Вузька тема дає можливість розглядати її різнобічно, висловлювати та аргументувати власну

позицію, особливо якщо деякі питання недостатньо висвітлені в педагогічній літературі.

Після вибору теми складається *попередній робочий план* дослідження, який має довільну форму і містить найважливіші питання по висвітленню даної теми. Він використовується на перших стадіях роботи. Науковий керівник допомагає студенту зорієнтуватись у напрямках і обсязі курсової роботи, рекомендує необхідну наукову літературу, довідкові, статистичні та інші джерела за темою, вказує на доцільність проведення дослідницької роботи у школі тощо.

При з'ясуванні **об'єкта, предмета і мети** дослідження необхідно зважати на те, що між ними і темою курсової роботи є системні логічні зв'язки.

Об'єктом дослідження є сукупність відношень різних аспектів теорії і практики науки, яка слугує джерелом необхідної для дослідника інформації.

Предмет дослідження – це тільки ті суттєві зв'язки та відношення, які підлягають безпосередньому вивченню в даній роботі, є головними, визначальними для конкретного дослідження. Таким чином, предмет дослідження є вужчим, ніж об'єкт.

Мета дослідження пов'язана з об'єктом і предметом дослідження, а також з його кінцевим результатом і шляхом його досягнення. Кінцевий результат дослідження передбачає вирішення студентами проблемної ситуації, яка відображає суперечність між типовим станом об'єкта дослідження в реальній практиці і вимогами суспільства до його більш ефективного функціонування.

Поставлена мета дослідження дозволяє визначити **завдання дослідження**, які можуть включати такі напрямки:

- вирішення певних теоретичних питань;
- всебічне вивчення практики вирішення даної проблеми, виявлення її типового стану, недоліків і труднощів, їх причин, типових особливостей передового досвіду;
- обґрунтування необхідної системи заходів щодо вирішення даної проблеми; експериментальна перевірка запропонованої системи заходів;
- розробка методичних рекомендацій та пропозицій щодо використання результатів дослідження у практиці роботи відповідних організацій.

(Варіант вибору та оформлення основних елементів процедури наукового пошуку див. Додаток 6; Додаток 7).

Під час ознайомлення з основними літературними джерелами з теми курсової роботи необхідно використовувати різні джерела пошуку: каталоги і картотеки кафедр та бібліотек вищого навчального закладу, а також провідних наукових бібліотек міста, виноски і посилання в підручниках, монографіях, словниках та ін., покажчики змісту річних комплектів спеціальних періодичних видань.

Під час роботи над літературою необхідно з'ясувати **стан вивченості** обраної теми сучасною наукою, щоб не повторювати в роботі загальновідомих істин, конкретніше, точніше визначати напрями та основні розділи свого дослідження. Доцільно скласти **робочу картотеку** (Див. Розділ П.4. Робота з літературними джерелами та їх бібліографічний опис).

Складену з теми роботи картотеку необхідно дати на перегляд науковому керівникові, який порекомендує праці, котрі треба опрацювати в першу чергу, а також ті, які слід виключити з картотеки або включити до неї. Далі встановлюється наявність необхідних видань у бібліотеках інституту та міста. Після цього студент розпочинає їх вивчення, переходячи до другого етапу роботи над дослідженням.

Етап роботи над змістом

Другий етап починається з **вивчення та конспектування літератури з теми** курсової роботи. Вивчення літератури треба починати з праць, де проблема відображається в цілому, а потім переходити до вузких досліджень. Починати ознайомлення з виданням треба з титульного аркуша, з'ясувавши, де, ким, коли воно було видано. Треба звернутися до передмови, де розкрито призначення видання, завдання, поставлені в ньому автором.

Серед джерел інформації розпочинати варто із офіційних освітніх документів (Див." Рекомендована література").

Чільне місце серед досліджень займають наукові статті. Для їх пошуку потрібно з'ясувати перелік періодичних видань. Корисні при цьому консультації з працівниками бібліотеки, науковим керівником, старшокурсниками.

Доцільно розпочинати ознайомлення з найновішою літературою (виданнями останніх 2-3 років), а потім поступово доповнювати і розширювати її, використовуючи при цьому посилання авторів на інші джерела.

Для розуміння наукового тексту, де зустрічаються нові терміни чи поняття, рекомендуємо звертатися до педагогічного, психологічного чи філософського словників, енциклопедій та довідників.

Після добору і вивчення літератури можна переходити до складання плану.

Виконання цієї роботи допоможе одночасно з'ясувати питання стосовно повноти зібраної інформації, чи достатньо її для роботи.

Складання плану – це визначення складових частин роботи в їхній логічній послідовності та співвідношенні. План не повинен бути громіздким. Він має вміщати лише такі питання, що відображають суть змісту, основні положення. У плані слід дотримуватися чіткої послідовності постановки питань. Кожне наступне питання потрібно органічно пов'язати з попереднім, щоб усі питання були цілісно поєднані та повністю відображали зміст теми. Відомо, що вдало складений план – це половина зробленої справи (див. Додаток 8).

Після підбору й вивчення першоджерел, а також складання чіткого плану можна приступати до аналізу, узагальнення та систематизації теоретичного матеріалу.

Конспектуючи матеріал, слід постійно пам'ятати тему курсової роботи, щоб виписувати тільки те, що має відношення до теми дослідження. Виписувати цитати треба на одну сторону окремих аркушів паперу. Кожна цитата, приклад, цифровий матеріал мають супроводжуватися точним описом джерела з позначенням сторінок, на яких опубліковано цей матеріал. Використання цитат, коли думки іншого автора видаються за особисті, розглядається як грубе порушення літературної та наукової етики і кваліфікується як плагіат.

Проаналізований та систематизований матеріал викладається відповідно до змісту у вигляді окремих розділів і підрозділів (глав і параграфів). Кожний розділ (глава) висвітлює самостійне питання, а підрозділ (параграф) – окрему частину цього питання.

Думки мають бути пов'язані між собою логічно, увесь текст має бути підпорядкований одній головній ідеї. Один висновок не повинен суперечити іншому, а повинен підкріплювати його. Один доказ має впливати з іншого.

До кожного розділу (глави) необхідно зробити **висновки**, на основі яких формулюють висновки до всієї роботи в цілому.

Необхідною умовою якісного виконання курсової роботи є проведення самостійного дослідження, дослідно-практичної роботи; допускається методичний аналіз та опис досвіду роботи окремих учителів, педагогічного колективу.

Оперативно і в повному обсязі зібрати практичний матеріал, узагальнити його та систематизувати допоможе оволодіння студентом основними **методами дослідження**: спостереженням, експериментом, бесідою, анкетуванням, інтерв'ю, математичними методами обробки кількісних даних, методом порівняльного аналізу та ін.

Широке використання відомих у науці методів дасть змогу виконати основне завдання курсового дослідження: поєднати різні роз'єднані знання в цілісну систему, вивести певні закономірності, визначити подальші тенденції розвитку теорії та практики відповідної сфери діяльності.

Заключний етап виконання курсової роботи

На цьому етапі передбачається написання студентом вступу та висновків до курсової роботи, оформлення списку літератури та додатків, редагування тексту, його доопрацювання з урахуванням зауважень наукового керівника, підготовка роботи до захисту.

Вступ доцільно писати після того, як написана основна частина курсової роботи. У вступі обґрунтовують актуальність обраної теми. Обґрунтовуючи актуальність прикладних досліджень, насамперед беруть до уваги ступінь розв'язання даного питання в педагогічній практиці.

Отже, у вступі рекомендується коротко охарактеризувати стан проблеми, що розглядається, постановку завдань, їх новизну та прикладну значущість.

За обсягом на вступ можна відвести 1-2 сторінки.

Доопрацьовуючи **основну частину** курсової роботи, важливо ґрунтовно та в логічній послідовності розкрити тему з приведенням відповідної аргументації. Тут важливо показати, як дана тема висвітлена в педагогічній та методичній літературі, використати та поєднати теоретичний та емпіричний матеріал. Основна частина за обсягом складає 15-18 сторінок.

Головна мета **висновків** – підсумки проведеної роботи. Висновки подаються у вигляді окремих лаконічних положень, методичних рекомендацій. Дуже важливо, щоб вони відповідали поставленим завданням. Основна вимога до заключної частини – не повторювати змісту вступу, основної частини роботи і висновків, зроблених у розділах. У висновках формулюється те нове, що вніс студент-дослідник в теорію. Також вносяться практичні поради і рекомендації. Можуть бути вказані напрями подальшого розроблення проблеми.

За обсягом заключна частина може складати від 3 до 5 сторінок.

Список використаної літератури складається на основі робочої картотеки і відображає обсяг використаних джерел та ступінь вивченості досліджуваної теми. Літературу слід розташовувати в алфавітному порядку авторів та назв праць, спочатку видання українською мовою, потім – іноземними. Бібліографічні записи повинні мати порядкову нумерацію. У тексті роботи слід давати у дужках посилання на номери списку. Якщо необхідно вказати номер сторінки, її ставлять через кому після номера видання.

Усі **додатки** повинні мати порядкову нумерацію та назви, що відповідають їхньому змісту. Нумерація аркушів з додатками продовжує загальну нумерацію сторінок основного тексту роботи. Обсяг курсової роботи має бути в межах 25-30 сторінок машинопису, без урахування додатків і списку літератури. (Алгоритм написання курсової роботи див. Додаток 3).

Закінчуючи написання курсової роботи, студент приступає до її літературного оформлення, що є аналогічним при написанні дипломної роботи (див. Розділ II.5. Літературне оформлення дипломної роботи).

1.3. Вимоги та поради до оформлення курсової роботи

Матеріал курсової роботи має бути написаний акуратним, розбірливим почерком або надрукований.

Текст належить розміщувати з одного боку аркуша білого паперу (інтервал 1,5).

Текст роботи друкують, залишаючи береги таких розмірів: лівий – 30 мм, правий – 10 мм, верхній – 20 мм, нижній – 25 мм.

Всі сторінки курсової роботи нумеруються від титульної до останньої без пропусків. На першій і другій сторінці (титульний аркуш і „зміст”) цифри не ставляться. На наступній сторінці проставляється цифра 3 і далі згідно з порядком. Нумерація проводиться посередині верхнього поля сторінки.

Обсяг курсової роботи повинен нараховувати 25 - 30 сторінок машинописного тексту без додатків і списку літератури.

У додатку 5 показаний зразок оформлення титульної сторінки курсової роботи.

1.4. Захист курсової роботи

Захист курсової роботи проводиться відповідно до графіка, затвердженого кафедрою, в присутності комісії у складі керівника та двох-трьох членів кафедри.

Процедура захисту включає:

- доповідь студента про зміст роботи;
- запитання до автора;
- оголошення відзиву наукового керівника або його виступ;
- відповіді студента на запитання членів комісії та осіб, присутніх на захисті;
- заключне слово студента;
- рішення комісії про оцінку роботи.

Вступне слово необхідно підготувати заздалегідь у формі виступу, в якому доцільно висвітлити такі важливі питання: обґрунтування актуальності теми дослідження; мета, завдання, об'єкт, предмет дослідження; що вдалося встановити, виявити, довести; якими методами це досягнуто; елементи новизни у теоретичних положеннях та в практичних рекомендаціях (якщо є); з якими труднощами довелося зіткнутися в процесі дослідження. У доповіді мають міститися також відповіді на основні зауваження наукового керівника. Доповідь студента не повинна перевищувати за часом 10-15 хвилин.

Для кращого сприймання присутніми матеріалу бажано намалювати на великих аркушах паперу власні таблиці, діаграми, графіки.

Під час захисту курсової роботи студент повинен дати вичерпні відповіді на всі зауваження у відзивах. Оцінка за курсову роботу заноситься до залікової книжки студента та в екзаменаційну відомість.

Курсові роботи подаються на конкурси, коли вони являють собою розробки, проведені студентами в процесі навчання, і отримані в них результати опубліковані, впроваджені в практику або в навчальний процес.

Захищені курсові роботи здаються на випускню кафедру (1 прим.) і зберігаються на кафедрі 1 рік.

Розділ II. ДИПЛОМНА РОБОТА

2.1. Вибір і затвердження теми

Важливим елементом у написанні дипломної роботи є вибір проблеми дослідження і його теми: від правильності вибору теми в значній мірі залежить успіх і ефективність виконання роботи. Майбутній дипломник повинен чітко усвідомлювати проблему, яку він обирає і яку необхідно розв'язати, уявляти її значимість для теорії і практики навчання і виховання.

Тематика дипломних робіт розробляється на кафедрах навчального закладу, і студенти самі вибирають із списку, що є на кафедрі, ту чи іншу тему. Але вони і самі можуть запропонувати тему роботи, виходячи з її актуальності, відповідності фахові, зі своїх наукових інтересів та сучасного стану розвитку наукових досліджень, визначальних для обраної теми. Темі дипломних робіт є орієнтовними як за змістом, так і за формулюванням, можуть змінюватись в процесі їх опрацювання. У більшості випадків дипломна робота студента є продовженням курсової.

При розробці і виборі теми дипломної роботи повинні враховуватися інтереси й інших кафедр навчального закладу, особливості майбутньої діяльності випускника.

Після вибору теми студент звертається до свого наукового керівника за порадою. Дуже важливо, коли він сам перед тим спробує розробити план своєї роботи, добре обміркує і чітко уявить собі хід її виконання, враховуючи конкретні умови, в яких йому доведеться працювати. Це дасть можливість керівникові зважити і врахувати здібності студента, його підготовленість до виконання даної роботи, а, отже, зробити правильні висновки про те, яку надати йому допомогу саме там, де вона найбільш необхідна.

Науковий керівник допомагає дипломнику визначити завдання дипломної роботи, орієнтовний план та список рекомендованої літератури, терміни виконання окремих етапів і готовності завершеної роботи.

Вибір теми і визначення завдань бажано завершити до початку педагогічної практики на випускному курсі. Тоді студент-дипломник матиме змогу пов'язати виконання дипломної роботи з практикою роботи в школі, провести відповідний педагогічний експеримент.

Організація і контроль за процесом підготовки та захисту дипломних робіт покладається на завідуючих кафедрами. Безпосереднє керівництво за виконанням дипломної роботи здійснюється науковим керівником із числа професорсько-викладацького складу тієї кафедри, на якій студент проводить дослідження.

2.2. Задум і організація дослідження

В процесі написання дипломної роботи студент повинен пройти нелегкий шлях творчих пошуків, який включає в себе низку взаємопов'язаних етапів. Як правило, дослідження дипломної роботи складається з шести етапів (див. Додаток 3. Алгоритм написання курсової (дипломної роботи)).

Перший етап включає визначення та обґрунтування теми, вибір об'єкта, предмета та визначення мети дослідження. Тема наукового дослідження є складовою частиною певної проблеми.

Об'єктом дослідження є вся сукупність зв'язків, відношень різних аспектів теорії і практики науки, яка слугує джерелом необхідної для дослідника інформації. Предмет дослідження – це тільки ті суттєві зв'язки та відношення, які підлягають безпосередньому вивченню в даній роботі, є головними, визначальними для конкретного дослідження. Таким чином, предмет дослідження є більш вузьким, ніж його об'єкт.

Визначення теми, об'єкта і мети дослідження складає по своїй суті єдиний нерозривний процес.

Визначення теми і мети дослідження мають два структурних елементи, які збігаються: об'єкт дослідження і кінцевий результат (див. Додаток 1). При цьому мета має і третій елемент (шлях досягнення кінцевого результату), який відсутній у формулюванні теми. Сутність указаних елементів формується опосередковано змістом відомих елементів наукового дослідження (див. Додаток 2). У відповідності зі схемою (додаток 2) розкриємо їх зміст.

1. Проблема дослідження характеризує проблемну ситуацію, яка відображає суперечність між типовим станом об'єкта дослідження в реальній педагогічній практиці і вимогами суспільства до його більш ефективного функціонування.
2. Кінцевий результат відображує очікуваний від виконання позитивний ефект, який формується двоступенево: перша частина – у вигляді суспільної корисності; друга – у вигляді конкретної користі, віднесеної до основного предмета дослідження.
3. Об'єкт дослідження – частина об'єктивної реальності, яка на даному етапі стає предметом практичної і теоретичної діяльності людини як соціальної істоти (суб'єкта).
4. Предмет дослідження є елементом дослідження, який включає сукупність властивостей і відношень об'єкта, опосередкованих людиною (суб'єктом) в процесі дослідження з певною метою в конкретних умовах.

5. Шлях досягнення кінцевого результату складається з гіпотетичної (передбачуваної, здогадної) вказівки на очікування конкретної користі, віднесеної до основного предмета дослідження.

Такими є логічні зв'язки між об'єктом, предметом, темою і метою дослідження, які необхідно враховувати в практиці дослідницької роботи. Далі необхідне проведення літературного огляду стану проблеми.

Другий етап дозволяє визначити *завдання дослідження* на основі проведеного літературного огляду стану проблеми, яка вивчається під кутом зору його мети.

Завдання дослідження можуть включати в себе наступні елементи:

- 1) вирішення певних теоретичних питань, які входять у загальну проблему дослідження (наприклад, виявлення сутності якогось поняття, явища, процесу, подальше удосконалення його визначення, розробка ознак, рівнів функціонування, критеріїв ефективності, принципів та умов застосування тощо);
- 2) всебічне (при необхідності й експериментальне) вивчення практики вирішення даної проблеми, виявлення її типового стану, типових недоліків і труднощів, їх причин, типових рис передового досвіду;
- 3) обґрунтування необхідної системи заходів для вирішення даної проблеми. Обґрунтування системи заходів практично співпадає з конкретизацією гіпотези дослідження;
- 4) експериментальна перевірка запропонованої системи заходів з точки зору відповідності її критеріям оптимальності, тобто досягнення максимально можливих у відповідних умовах результатів вирішення цієї проблеми при певних витратах часу і зусиль;
- 5) розробка методичних рекомендацій та пропозицій щодо використання результатів дослідження в навчально-виховному процесі загальноосвітніх та нових типів шкіл.

Третій етап включає відпрацювання гіпотези та теоретичних передумов дослідження. Гіпотеза є одним із методів розвитку наукового знання, а також структурним елементом педагогічної теорії. Вона має формуватись як таке припущення, при якому на основі ряду факторів можна зробити висновок про існування об'єкта, про зв'язок між явищами або про причини явища, причому цей висновок не можна вважати повністю доведеним. Гіпотеза має формуватись так, щоб з її змісту чітко проглядалися положення, що потребують доведень і захисту. Гіпотеза по праву вважається головним методологічним стержнем будь-якого дослідження.

Для правильної побудови будь-якої гіпотези перш за все необхідно пам'ятати, що вона повинна бути конкретною. Під конкретністю розуміється її глибина, відповідність меті й завданням дослідження. Іншими словами,

гіпотеза повинна відповідати конкретній меті та описувати конкретний об'єкт дослідження.

Перш ніж формулювати гіпотезу дослідження, автору наукової роботи необхідно всебічно осмислити проблему, познайомитися з основними літературними джерелами, вивчити навчально-виховний процес у школі. При цьому слід пам'ятати, що гіпотеза будь-якого педагогічного дослідження має формулюватись так, щоб її можна було б експериментально перевірити.

Перевірена, обґрунтована, підтверджена дослідями, фактами, аргументами, гіпотеза, перетворюється в достовірне знання, в теорію.

Четвертий етап включає розробку програми і методики експериментального дослідження та його проведення.

Програма являє собою план, в якому вказані послідовність і зміст етапів експериментального дослідження.

Методика містить опис методів, систему прийомів, які будуть використані для дослідження. Вона відповідає на запитання: як, яким способом проводити дослідження?

Якщо методика вибрана правильно, то дослідження буде успішно виконано. Методика містить: характеристику об'єкта і предмета дослідження, виклад методів дослідження, вказівку на кількість дослідів (експериментів), називає умови проведення досліджень (лабораторні, в обстановці природного спілкування тощо), дає вказівки про прилади, апаратуру; порядок проведення експерименту і запис його результатів; способи обробки та оформлення експериментальних даних.

П'ятий етап включає обробку та аналіз результатів експериментального дослідження, яке проводилося згідно з розробленою програмою і методикою, а також формулювання висновків і рекомендацій за результатами дослідження.

Шостий етап – літературне оформлення дипломної роботи і підготовка до захисту. Правильно оформлена дипломна робота має таку структуру.

Вступна частина дослідження повинна віддзеркалювати ту теоретичну роботу, яку автор провів згідно з рекомендаціями, наведеними вище. Крім цього, тут важливо дати теоретичний аналіз проблеми і попереднього досвіду її вивченості, здійснити методологічне обґрунтування та логіко-історичний аналіз проблеми, оцінити ступінь інноваційної, теоретичної та практичної значимості дослідження. Остаточне редагування вступної частини роботи доцільно виконувати на завершальній стадії дослідження, коли досліджувана проблема постає перед автором у повному обсязі. Розділи (глави, параграфи) дипломної роботи повинні за своєю назвою, структурою, змістом відповідати завданням дослідження поставленої проблеми (див. Додатки 6,7).

Кожний розділ (глава) роботи повинен мати свої короткі висновки, які узагальнюють результати дослідження, отримані автором при розробці усіх названих тут питань.

При роботі над рукописом необхідно звернути увагу і на таке питання, як розбивка тексту на абзаци. Кожний абзац повинен містити в собі певну думку, виражену однією чи кількома фразами, або реченнями.

Узагальнені числові дані, які можуть концентруватися в таблицях, діаграмах, графіках, схемах, повинні наводитись з необхідним ступенем точності та аргументованості, з посиланням на відповідні джерела чи власні обчислення.

Заключна частина (висновки), як правило, вміщує в концентрованому вигляді основні результати дослідження, висновки з усіх поставлених завдань, які виконувались автором у процесі написання роботи. Найважливішою частиною висновків наукової роботи є ті пропозиції і методичні рекомендації, які пропонуються автором для вдосконалення елемента, напрямку навчально-виховної роботи в школі.

2.3. Методи науково-педагогічного дослідження при виконанні дипломних робіт

Оскільки наукова робота передбачає проведення певного дослідження, то вона вимагає від студента оволодіння основними його методами.

При написанні дипломної роботи з методики музичного виховання основними методами дослідження можна вважати такі:

- 1) вивчення наукової, науково-популярної, методичної літератури з музичного виховання школярів, літератури з педагогіки, психології;
- 2) спостереження і самоспостереження;
- 3) вивчення досвіду роботи вчителів музики з даної теми шляхом відвідування уроків, перевірки зошитів, вивчення навчальної документації, бесіди з учителями і учнями, анкетування, інтерв'ю;
- 4) вивчення і аналіз викладу матеріалу з даної теми в різних навчальних посібниках для школи;
- 5) розробка системи уроків, дидактичних матеріалів, позаурочних заходів;
- 6) математичні методи обробки кількісних даних.

Робота над науковою темою, як правило, починається з підбору і первинного ознайомлення з необхідною літературою.

Вивчення літератури – це необхідний етап для створення ґрунтовної документальної бази подальшого дослідження.

Однією з вимог до дипломної роботи психолого-педагогічного та методичного змісту є постійний зв'язок дипломника з безпосереднім навчально-виховним процесом певної загальноосвітньої школи або іншого середнього навчально-виховного закладу. Щоб досягти цього зв'язку,

використовують різні методи науково-педагогічних досліджень. Серед них важливими є методи спостереження і самоспостереження. Мета спостереження полягає в переважному зосередженні уваги дослідника на окремих сторонах процесу або діяльності, які вивчаються, наприклад, методиці роботи вчителя, рівні активності учнів у творчій діяльності тощо.

Спостерігачеві доцільно фіксувати хід спостереження, використовуючи при цьому ряд засобів запису спостережень та їх результатів. Наприклад, протокольні записи, фрагментарні записи окремих елементів процесу, щоденники спостерігача, записи з допомогою схем, таблиць, матриць, а також технічних записів (аудіовізуальної апаратури, спеціальних пристроїв).

Недолік методу спостереження полягає в тому, що він лише зовні з'ясовує процес, який спостерігається, і не розкриває істотних зв'язків, що лежать в його основі, не дозволяє досліднику активно втручатись у хід подій і змінювати ситуацію.

Тому результати спостережень повинні співставлятись з даними, які отримані з допомогою інших методів дослідження.

При підготовці дипломних робіт часто використовують метод опитування в усній формі (бесіди та інтерв'ю), а також у вигляді письмового або анкетного опитування. Цей метод вимагає від дослідника продуманих запитань, створення сприятливого морально-психологічного клімату та довіри, вміння вести записи отриманої інформації.

В сучасних дослідженнях широко використовують методи тестування. За допомогою тестів порівнюють знання окремих учнів і класів. При правильному і вмілому застосуванні тест може дати багато важливої інформації, яку не можна дістати жодним іншим способом. До того ж, тест дає більш об'єктивну інформацію.

При написанні дипломної роботи з методики музичного виховання важливе значення має метод вивчення й узагальнення передового педагогічного досвіду.

У передовому педагогічному досвіді розрізняють два напрямки: педагогічна майстерність, коли в практику виховання і навчання вміло, раціонально і комплексно впроваджуються досягнення та рекомендації педагогічної науки та педагогічне новаторство, що передбачає власні знахідки, нові ефективні прийоми, методи і форми в навчально-виховній роботі.

Вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду, так само, як і спостереження, дозволяють лише констатувати хід явищ та процесів, що вивчаються. Тому більш широко застосовуються різноманітні види психолого-педагогічного експерименту.

Педагогічний експеримент – це один із видів психолого-педагогічного експерименту, який являє собою комплексний метод дослідження, і поєднує

методи спостереження, усного й письмового опитування, вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду тощо.

Проведення експерименту в педагогічних дослідженнях вимагає старанної підготовки й організації. Дослідник повинен чітко уявляти мету, характер, передбачені етапи та можливі результати експерименту.

Ряд авторів розділяють педагогічний експеримент на констатуючий і формуючий, або творчий.

Констатуючий експеримент проводиться на початку дослідження і ставить своїм завданням вивчити стан даного явища на практиці, отримати „копію” і побудувати його схематичну модель.

Наприклад, при вивченні ефективності використання міжпредметних зв'язків у процесі навчання проводиться констатуючий експеримент, який включає різноманітні методи дослідження (спостереження на уроках, бесіди з учителями та учнями, анкетування, вивчення письмових і контрольних робіт школярів, планів уроків та ін.), що дозволяє встановити, як здійснюється реалізація програмних вимог про використання внутрішньопредметних і міжпредметних зв'язків і які вона дає результати.

Формуючий експеримент відіграє основну роль у педагогічному дослідженні. Він організується на основі попереднього вивчення стану проблеми та аналізу результатів констатуючого експерименту. Тому правомірно розглядати формуючий (творчий) і констатуючий (попередній) експерименти як послідовні етапи єдиного педагогічного експерименту.

У процесі формуючого експерименту проводиться коректування висунутої гіпотези та організовується перевірка її в результаті введення нових умов та вивчається вплив цих умов на підвищення ефективності навчання або виховання. Проводиться робота з досить великою кількістю учнів зразу в декількох експериментальних і контрольних класах. В експериментальних класах вводиться нова умова, а в контрольних – навчання або виховання йде за традиційною методикою.

Щоб забезпечити надійність очікуваних результатів експерименту дуже важливо зрівняти за всіма показниками (склад, вік, успішність, обсяг завдань тощо) експериментальні та контрольні класи. Зрівнювання складу цих груп досягається за рахунок свідомого вибору в якості експериментальної більш слабкої групи за підготовленістю, яка виявила найбільш низькі показники при констатуючому експерименті або за допомогою так званого перехресного експерименту, коли експериментальна і контрольна групи міняються місцями: спочатку експериментальні умови вводяться в роботу одного паралельного класу, а другий працює за звичайною методикою; потім, після проведення контрольного зрізу, коли виявляються позитивні результати у дослідному класі, вводять ті ж умови в роботу колишнього контрольного класу, а інший переводять на роботу за звичайною методикою.

І якщо другий контрольний зріз покаже значне покращання роботи іншого класу при незначному поліпшенні або деякому зниженні результатів у першому класі, то на такій підставі можна стверджувати ефективність введеної в експеримент нової умови.

Під час педагогічного експерименту автор збирає певний змістовний фактичний матеріал. Проте отримані факти ще не забезпечують правильне, успішне вирішення поставленої проблеми.

Аналіз зібраних під час дослідження фактів являє собою не менш складну і відповідальну справу, ніж їх нагромадження. Необхідно систематизувати та обробити отриманий фактичний матеріал. Така робота дозволяє дослідникові зробити узагальнення і відповідні висновки.

Обробка фактичного матеріалу, отриманого за допомогою експерименту та інших методів дослідження, починається з розгляду окремих фактів і виявлення особливостей дослідженого явища. Потім проводиться порівняння результатів виконання різними учнями одних і тих самих завдань та їх варіацій, аналізуються факти, отримані в різних умовах і в різних дослідних групах, встановлюються зв'язки між створюваними умовами або педагогічними діями і якісними та кількісними змінами, які виникли у явищах, що вивчаються.

При проведенні констатуючого експерименту з метою встановлення вихідного рівня сформованості в учнів якостей, що вивчаються, а також у ході або під час закінчення перетворюючого експерименту, для характеристики спрямування і змісту змін цих якостей практикується проведення контрольних робіт. Роботи можуть бути письмовими або усними, поточними і підсумковими, колективними та індивідуальними. З їх допомогою здійснюється певний зріз, який фіксує стан експериментальних та контрольних класів (або груп) у момент проведення робіт. Контрольні роботи містять запитання або завдання, відповіді на які дають можливість досліднику встановити ступінь впливу факторів, що вивчаються.

Під час виконання дипломних робіт широко застосовуються математичні методи, які допомагають встановлювати не тільки якісні зміни, що проходять з вивченими об'єктами, а й кількісні характеристики цих змін.

2.4. Робота з літературними джерелами та їх бібліографічний опис

Для складання бібліографії з теми наукової роботи студент використовує наявні в бібліотеках **систематичні каталоги**, в яких назви творів розташовані за галузями знань; **алфавітні каталоги**, в яких картки та книжки розташовані в алфавітному порядку прізвищ авторів; **предметні каталоги**, що містять назви творів з конкретних проблем і спеціальностей; а також різноманітні **бібліографічні довідникові видання** (покажчики по окремих темах і розділах), **посилання** в підручниках, монографіях, енциклопедичних

словниках та ін. Для підбору періодичної літератури слід звернутися до покажчиків статей, опублікованих протягом календарного року і розміщених у кінці останнього номера журналу за кожен рік видання.

Виписки джерел краще робити на каталожних картках, щоб скласти з них **робочу картотеку**. Розставляти картки можна в єдиному алфавіті прізвищ авторів, а також за основними питаннями, що розкривають зміст теми курсової роботи (Вступ. Розділ. Висновки та ін.).

Картки робочої картотеки використовують для складання списку літератури, тому бібліографічні описи на картках мають бути повними і відповідати вимогам стандарту. Крім основних відомостей про видання на картках поміщають анотацію, а також шифр документа і назву бібліотеки, в якій він зберігається.

Складений студентом список літератури, необхідної для вивчення при роботі над дипломною темою, погоджується з керівником, після цього виявляють її наявність у бібліотеках університету, міста.

Відповідно до списку літературних джерел, студент приступає до їх вивчення. Доцільно вносити у бібліографічні картки короткі анотації літературних джерел, в яких необхідно відзначати основні питання, викладені у книзі або статті, та висновки. Після попереднього ознайомлення з літературними джерелами і складанням студентом особистої невеликої бібліографічної картотеки з теми, слід приступати до більш глибокого їх опрацювання на основі повторного читання.

При повторному читанні виділяються та усвідомлюються головні думки й основні положення, висунуті автором книги або статті, проводиться їх аналіз.

Корисно виробити звичку оформляти на спеціальних картках (краще з твердого паперу) однакового розміру прочитані роботи. На одному боці записується прізвище та ініціали автора, назва роботи, а також час і місце її видання та обсяг у сторінках.

На зворотньому боці картки стисло записується все, що зацікавило студента у прочитаній роботі. При цьому необхідно залишати невеличке поле, на якому потім можна робити додаткові помітки.

Якщо в книзі або статті є багато цікавого матеріалу і весь він не може вміститись на картці, тоді на ній слід записати лише назви питань, які поставлені в цій праці, і посилатися на спеціальний зошит, в якому робляться більш докладні записи. Наприклад: „Див. № 1, с.19”. Це значить, що про дану роботу докладно написано в зошиті № 1 на с. 19. Коли один зошит буде списаний, береться другий і т. ін. Таким чином, збереться багато карток та кілька зошитів із записами всього важливого з прочитаних робіт, що й стане в пригоді при написанні будь-якої іншої роботи.

З метою полегшення подальшої роботи, студент складає бібліографічні картки літературних джерел, з якими він ознайомився.

Існують загальноприйняті правила при описі використаної літератури. Цих правил і слід дотримуватися.

Про кожний документ (книгу) подаються такі відомості: прізвище та ініціали автора; якщо книжка написана декількома авторами, то перераховуються або всі прізвища (за таким порядком, в якому вони вказані в книжці), або лише прізвище та ініціали першого автора, після чого роблять приписку „та ін.”; повна і точна назва книжки, яка не береться в лапки; дані про повторне видання; назва міста видання книжки в називному відмінку (для міст Києва, Харкова, Москви, Ленінграда вживаються скорочення: К., Х., М., Л.); назва видавництва (без лапок); рік видання (без слів „рік” або скорочення „р.”); кількість сторінок із скороченням „с.”.

Кожна група відомостей відокремлюється одна від одної знаком крапка і тире (–).

Бібліографічний опис роблять мовою документа.

В бібліографічному описі допустимі скорочення, окрім назви документа.

Наприклад:

Ростовський О.Я. Методика викладання музики у початкових класах: Навч.-метод. посібник для студентів музично-педагогічних факультетів і вчителів музики шкіл різного типу. – К.: ІЗМН, 1997. – 204 с.

Якщо на титульному листку відсутнє прізвище автора (або авторів), то запис даних про книжку починають з назви книжки, після чого вказують прізвище редактора та його ініціали, які ставлять перед прізвищем, і всі останні елементи під прізвищем автора.

Наприклад:

Дидактика средней школы / Под ред. М.Н.Скаткина. – 2-е изд. – М.: Просвещение, 1982. – 186 с.

У відомостях про твори видатних педагогів, опублікованих в окремих збірниках праць, подаються такі дані: прізвище та ініціали автора; повний заголовок твору; найменування видання, в якому міститься цей твір; номер тому і номери сторінок, на яких надрукований твір.

Наприклад:

Сухомлинський В.О. Біля джерел життєвого ідеалу. – Вибрані твори, т.3. – К.: Вища школа, 1977. – С.218-225.

Збірки статей, матеріали конференцій тощо оформлюються таким чином:

Нові технології навчання: Наук.-метод. зб. Вип. 10. – К.: ІСДО, 1993. – 184 с.

Відомості про статті, які опубліковані в збірниках, журналах та інших періодичних виданнях, повинні мати: прізвище та ініціали автора статті; заголовок статті, після якого йде повна назва джерела, в якому знаходиться стаття (книжки чи збірника) за викладеними вище правилами, а для періодичних видань – назва журналу або газети, рік випуску, номер журналу, сторінки, а для газет – число і місяць.

Наприклад:

Дорошенко Т.В. Розвиток творчих здібностей молодших школярів у процесі формування навичок музичного сприймання // Музика в системі художньо-естетичної освіти молоді: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Івано-Франківськ, 1995. – С.93-95.

Полянський П. Витоки рок-музики // Мистецтво та освіта. – 1999. – № 2. – С.15-16.

Автор майбутньої дипломної роботи повинен слідкувати за монографічною та періодичною літературою, що виходить із друку і проводити її вивчення відповідно з указаними вище рекомендаціями.

Список літератури розміщується після основного тексту роботи, його обсяг не перевищує 5 % обсягу рукопису. В цей список рекомендується включати основну спеціальну літературу з теми, яка досліджується і на яку в роботі є посилання або з якою автор ознайомився, хоч на неї і немає посилань.

Список літератури в науковій роботі свідчить про обсяг використаних автором джерел, про рівень вивчення стану досліджуваної проблеми і навичок роботи з науковою літературою. Якщо в роботі використовуються цитати, цифрові дані чи згадуються твори або запозичуються думки з праць інших авторів, близьких до оригіналу, то слід обов'язково робити бібліографічні посилання на джерела.

Найбільш поширеним способом упорядкування бібліографічних описів у списку є алфавітне групування матеріалу.

Всі описи виконуються в алфавітній послідовності за прізвищами авторів або назвами джерел. Кожний опис має свій порядковий номер.

При пронумерованому списку літератури досягається значна економія в об'ємі тексту дипломної роботи, оскільки у необхідних випадках досить у кінці наведеної цитати вказати в дужках номер відповідного літературного джерела за списком і сторінку, з якої вона взята, наприклад (7, 239). У

випадку опису джерела в цілому в дужках зазначається лише його номер за списком, наприклад: (5).

2.5. Літературне оформлення дипломної роботи

Важливим елементом виконання дипломної роботи, який враховується Державною екзаменаційною комісією при її оцінюванні під час захисту, є літературне оформлення. Велика увага в цьому процесі звертається на змістовну сторону викладу матеріалу: логічність і послідовність, повноту і репрезентативність, тобто, широту використання наукових джерел, загальну грамотність та відповідність стандартам і прийнятим правилам на текст роботи, список літератури і додатків, а також на зовнішнє оформлення титульного листка.

Дипломну роботу рекомендується виконувати спочатку в чорновому варіанті (перший варіант). Це дозволяє вносити до тексту необхідні зміни і доповнення як з ініціативи самого автора, так і в зв'язку із зауваженнями керівника.

Перший варіант дипломної роботи необхідно писати на окремих аркушах паперу, з однієї сторони, з полями (приблизно шириною 3-4 см), чорнилом, чітко і розбірливо. Недотримання такої вимоги ускладнює можливість внесення автором необхідних доповнень до тексту, які можуть виконуватись на полях або на зворотній стороні аркуша, а також зауважень або пропозицій керівника. Слід кожний розділ роботи виконувати повністю, прагнути до його завершеності, формулюючи висновки і роблячи перехід до нового розділу.

Розділи або главу прийнято нумерувати римськими цифрами, а параграф – арабськими.

Позначення розділів (глав), параграфів і їхні порядкові номери пишуть в одному рядку із заголовком, причому після позначення крапка не ставиться.

Наприклад:

Розділ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Проблема розвитку творчих здібностей школярів в психолого-педагогічній літературі

У кожній дипломній роботі виділяють такі **структурні елементи**:

- Титульний аркуш;
- Зміст;
- Вступ;
- Розділи і підрозділи основної частини;
- Висновки;
- Список використаної літератури;

Додатки.

На титульному листку вказується: назва педагогічного вузу, в якому виконувалась дипломна робота, повна назва теми дипломної роботи, прізвище та ініціали студента-дипломника, прізвище, ініціали, вчене звання і ступінь керівника, рік і місце написання роботи (У додатку 4 поданий зразок оформлення титульного листка дипломної роботи).

До змісту дипломної роботи, крім текстової частини, входить різноманітний графічний та ілюстративний матеріал. Щоб не перевантажувати надмірно описову частину, рекомендується частку такого матеріалу виносити в додатки.

Додатки оформляються на окремих листках, причому кожний з них повинен мати свій тематичний заголовок і в правому верхньому куті надпис „Додаток” із вказівкою тільки його порядкового номера, якщо додатків декілька, але без позначки №, наприклад: „Додаток 1” і т. д.

Ілюстрації, які є в тексті роботи, мають загальну нумерацію (арабськими цифрами) і позначаються словом „Рис.” (рисунок), наприклад: „Рис. 1”, „Рис. 3” і т. д. У тексті, до якого відноситься та чи інша ілюстрація, робиться посилання на неї в дужках „(Рис. 5)” або без них: „Рис. 4”, а у випадку, коли посилання робиться на ілюстрації, які вже згадувались раніше, тоді додають слово „дивись” (скорочено) із вказівкою сторінки, на якій була розміщена дана ілюстрація, наприклад: „див. рис. 2, с. 15”.

Кожна ілюстрація повинна мати точну і коротку назву, а в окремих випадках і необхідний пояснювальний текст.

Аналогічні позначення використовуються і для таблиць дипломної роботи, в яких вміщується відповідний цифровий матеріал. Надписи „Таблиця 1”, „Таблиця 3” і т. п. з позначенням номерів арабськими цифрами без знака № розміщуються над заголовками таблиць. У тексті на всі таблиці повинні бути зроблені посилання, причому слово „Таблиця” пишеться в тексті повністю, якщо таблиця одна, і скорочено, якщо вона розміщена під певним номером, наприклад: „у табл. 4”.

Як зазначалось, високі вимоги ставляться не тільки до змісту і результатів дипломної роботи, а й до її літературного та зовнішнього оформлення. Робота повинна бути написана в логічній послідовності, грамотно, літературною мовою. Під час підготовки чернетки слід звернути найпильнішу увагу на обробку кожного речення, на вибір необхідних формулювань, які б найбільш просто і чітко, коротко і доступно виражали зміст викладених питань.

У дипломній роботі не рекомендується вести виклад від першої особи однини: „Я спостерігав”, „Я вважаю”, „Мені здається”, „На мою думку”

тощо чи множини: „Ми отримуємо”, „Ми спостерігаємо” і т. д. Допускаються звороти із збереженням першої особи множини, в яких виключається займенник „ми”, тобто вживаються означено-особові речення: „спостерігаємо”, „встановлюємо”, „маємо на увазі” та ін.

В окремих випадках можна використовувати вирази „на наш погляд”, „на нашу думку”, або „на думку автора дипломної роботи”, або „вивчення передового педагогічного досвіду свідчить про те, що...”, або „на основі зробленого аналізу можна стверджувати...”, або „проведені дослідження підтвердили...” тощо. При згадуванні в тексті прізвищ (вчених-дослідників, вчителів) їх ініціали, як правило, ставляться перед прізвищем (Д.Б.Кабалевський, а не Кабалевський Д.Б., як це прийнято в списках літератури).

Виконану в чорновому варіанті дипломну роботу студент дає на перегляд керівникові. З урахуванням зроблених ним зауважень автор вносить до неї необхідні зміни та доповнення.

Після остаточного погодження з керівником чернетки дипломної роботи можна оформляти чистий варіант.

Оптимальний обсяг дипломної роботи без додатків і списку літератури повинен бути 50-60 сторінок, надрукованих через 1,5 інтервали на одному боці стандартного аркуша паперу. Робота виконується в двох примірниках. Допускається її оформлення (як виняток) у рукописному вигляді. У цьому випадку щільність тексту повинна відповідати машинописному варіантові. Робота повинна бути написана розбірливо, виправлення не допускаються.

Сторінки роботи повинні мати поля: ліве – 30 мм, зверху – 20 мм, праве – 10 мм, знизу – 25 мм.

Усі сторінки роботи нумеруються від титульної до останньої без пропусків, повторів або буквених додатків. Першою сторінкою вважається титульний аркуш, на ній цифра 1 не ставиться, на другій сторінці („зміст”) цифра 2 не ставиться, на наступній сторінці проставляється цифра 3 і далі по порядку.

Порядковий номер проставляється посередині верхнього поля сторінки.

Дипломна робота відкривається титульним аркушем (див. Додаток 4). На наступній сторінці розміщується зміст (план) роботи (див. Додаток 8) із вказівкою сторінок, на яких кожний з елементів плану викладений у роботі.

У тексті роботи кожен з елементів плану (розділ, глава, параграф) починається з нової сторінки і заголовку.

Висновки і практичні рекомендації мають бути всебічно обґрунтовані в тексті роботи (в розділах чи заключній частині). Вони повинні коротко, але ґрунтовно резюмувати проведені дослідження. Основна вимога до

заключної частини (висновків) – не повторювати змісту вступу, основної частини роботи і висновків, зроблених у розділах.

2.6. Підготовка до захисту та захист дипломної роботи

Автор дипломної роботи повинен отримати на неї письмовий відзив наукового керівника та рецензію від провідного спеціаліста даної чи іншої кафедри або практичного працівника – вчителя школи, де проводився експеримент.

Відзив наукового керівника дипломної роботи пишеться (друкується) в довільній формі. У ньому відзначають: рівень підготовки дипломника до виконання професійних функцій учителя; ступінь самостійності у виконанні дипломної роботи; новизну поставлених питань та оригінальність їх вирішення; вміння використовувати літературу; ступінь оволодіння методами дослідження; повноту і якість розробки теми; логічність, послідовність, аргументованість, літературну грамотність викладання матеріалу; відповідність вимогам державного стандарту; можливість практичного застосування дипломної роботи або її окремих частин; оцінку дипломної роботи за чотирибальною системою: відмінно, добре, задовільно, незадовільно; висновок про те, в якій мірі вона відповідає вимогам, що ставляться перед випускниками.

Рецензія складається (друкується) у довільній формі. Вона може висвітлювати ті ж питання, що й відзив керівника. Особлива увага в ній повинна бути звернена на: визначення актуальності проблеми для навчально-виховного процесу школи; методика дослідження; врахування автором вимог керівних документів про школу; позитивні якості та недоліки; висновки, пропозиції та рекомендації. Рецензент, як і науковий керівник, оцінює роботу за чотирибальною системою.

Завершена дипломна робота разом з письмовим відзивом керівника і рецензента подається на кафедру в двох примірниках.

До ДЕК подаються інші матеріали, які характеризують наукову та практичну цінність дипломної роботи (друковані статті з теми дослідження, тези наукових доповідей тощо).

Студент готує доповідь на захист перед Державною екзаменаційною комісією.

Доповідь може мати довільну форму, але в ній доцільно висвітлити такі важливі питання дипломної роботи:

- обґрунтування актуальності теми дослідження;
- мета, завдання, об'єкт, предмет, проблема та гіпотеза дослідження;
- що вдалося встановити, виявити, довести;
- якими методами це досягнуто;

- елементи новизни у теоретичних положеннях та в практичних рекомендаціях;
- з якими труднощами довелося зіткнутися в процесі дослідження, які положення гіпотези не знайшли підтвердження.

Доповідь не повинна перевищувати за часом 12-15 хвилин. У ній повинні міститися також відповіді на основні зауваження наукового керівника та рецензента.

Для кращого сприймання присутніми матеріалу потрібно намалювати на великих аркушах паперу власні таблиці, діаграми, графіки (не більше 3-4 – найбільш цікавих).

Доповідь можна читати з написаного тексту, але краще розповідати.

Після доповіді студентів ставлять питання члени ДЕК і присутні. Запитання можуть бути пов'язані з темою дипломної роботи, а можуть бути значно ширші від теми роботи, оскільки захист має своєю метою виявити не лише знання з теми дослідження, але й рівень загальної підготовки випускника з обраної спеціальності.

Після відповіді на всі питання голова ДЕК читає відзив про роботу, а рецензент – рецензію. Після цих офіційних виступів можуть бути ще виступи присутніх.

На всі зауваження у відзивах та рецензіях, а також у виступах під час захисту дипломної роботи студент зобов'язаний дати вичерпні відповіді.

Хід захисту фіксується в протоколі ДЕК.

Оцінка виставляється на закритому засіданні ДЕК і оголошується її головою дипломнику і всім присутнім на відкритому засіданні.

Захищені дипломні роботи зберігаються на кафедрі 5 років.

2.7 Критерії оцінювання дипломної роботи

При оцінюванні дипломної роботи враховується:

- 1) новизна поставлених питань та оригінальність їх вирішення;
- 2) науково-теоретичний рівень змісту, теоретична обґрунтованість теми;
- 3) вміння використовувати літературу, виділяти й аналізувати провідні концепції, грамотно оформлювати бібліографію;
- 4) ступінь оволодіння методами дослідження;
- 5) логічність, послідовність, аргументованість, літературна грамотність викладання матеріалу;
- 6) використання методики науково-педагогічного дослідження, самостійний і творчий підхід до аналізу практики сучасного навчання і виховання;
- 7) можливість практичного застосування дипломної роботи або її окремих частин;

- 8) правильність оформлення дипломної роботи, відповідність вимогам державного стандарту.

Розділ III. ТИПОВІ ПОМИЛКИ В НАПИСАННІ ТА ОФОРМЛЕННІ КУРСОВИХ (ДИПЛОМНИХ) РОБІТ

1. Зміст роботи не відповідає плану курсової (дипломної) роботи або не розкриває тему повністю чи в її основній частині.
2. Сформульовані розділи (підрозділи) не відбивають реальну проблемну ситуацію, стан об'єкта.
3. Мета дослідження не пов'язана з проблемою, сформульована абстрактно і не відбиває специфіки об'єкта і предмета дослідження.
4. Автор не виявив самостійності, робота являє собою плагіат.
5. Не зроблено глибокого і всебічного аналізу сучасних офіційних і нормативних документів, нової спеціальної літератури (останні 5-10 років) з теми дослідження.
6. Аналітичний огляд вітчизняних і зарубіжних публікацій з теми роботи має форму анотованого списку і не відбиває рівня дослідження проблеми.
7. Не розкрито зміст та організацію особистого експериментального дослідження (його суть, тривалість, місце проведення, кількість обстежуваних, їхні характеристики), поверхово висвітлено стан практики.
8. Кінцевий результат не відповідає меті дослідження, висновки не відповідають поставленим завданням.
9. У роботі немає посилань на першоджерела або вказані не ті, з яких запозичений матеріал.
10. Бібліографічний опис джерел у списку використаної літератури наведено довільно, без додержання вимог державного стандарту.
11. Обсяг та оформлення роботи не відповідають вимогам, вона виконана неохайно, з помилками.

Розділ IV. ТЕМИ КУРСОВИХ І ДИПЛОМНИХ РОБІТ З МЕТОДИКИ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

1. Естетичне виховання молодших школярів засобами української народної пісні.
2. Особливості організації позакласної музично-виховної роботи в малокомплектній школі.
3. Розвиток ладових звуковисотних уявлень в учнів молодшого шкільного віку.
4. Формування музичних потреб в учнів початкових класів.
5. Шляхи удосконалення педагогічного оцінювання на уроках музики.
6. Формування у молодших школярів оцінного ставлення до засобів музичної виразності.
7. Педагогічні технології естетичного виховання учнів початкових класів засобами музичного мистецтва.
8. Використання розспівок та вокально-хорових вправ для формування навичок хорового співу.
9. Формування музичних інтересів молодших школярів у процесі ігрової діяльності.
10. Сучасні зарубіжні тенденції розвитку музичної освіти школярів.
11. Формування естетичного ставлення до народної пісні в учнів молодших класів.
12. Використання казкових сюжетів на уроці музики в початкових класах.
13. Естетичне виховання молодших школярів на народних музичних традиціях.
14. Шляхи гуманізації та гуманітаризації навчально-виховного процесу на уроках музики в початкових класах.
15. Виховання естетичних почуттів молодших школярів на уроках музики.
16. Формування музично-естетичного досвіду молодших школярів.
17. Забезпечення взаємозв'язку різних видів мистецтва на уроках музики.
18. Розвиток творчих здібностей молодших школярів в процесі музично-ритмічної діяльності.
19. Педагогіка співробітництва як шлях підвищення інтересу молодших школярів до музики.
20. Художньо-педагогічний аналіз музичних творів як засіб естетичного виховання молодших школярів.
21. Використання літератури на уроках музики.
22. Формування навичок музичного сприймання у молодших школярів.
23. Втілення і розвиток педагогічних ідей Д.Б.Кабалевського в українських програмах з музики.
24. Принципи і методи навчання музичної грамоти учнів різних класів початкової школи.
25. Проблема розвитку дитячої музичної творчості у методичних системах Е.Далькроза, К.Орфа, З.Кодая, Д.Кабалевського.

26. Особливості музично-естетичного виховання дітей в умовах малокомплектної школи.
27. Виховання інтонаційно-злагодженого співу в учнів початкових класів.
28. Організація слухання музики в початкових класах малокомплектної школи.
29. Внесок українських композиторів в теорію і практику музично-естетичного виховання школярів.
30. Методичні особливості використання творів образотворчого мистецтва на уроках музики.
31. Організація позакласної роботи з музики в початкових класах.
32. Використання наочних посібників на уроках музики в початкових класах.
33. Дидактична гра як засіб активізації діяльності учнів на уроках музики.
34. Шляхи музично-ритмічного виховання учнів початкових класів.
35. Виховання ритмічного почуття молодших школярів шляхом використання на уроці дитячих музичних інструментів.
36. Розвиток у молодших школярів звуковисотного слуху на основі релятивної системи.
37. Причини фальшивого співу дітей і методика роботи з дітьми, що фальшиво співають.
38. Методичні системи навчання співу по нотах в початковій школі.
39. Виховання художньо-естетичної культури школярів засобами музичного краєзнавства.
40. Організація художньо-педагогічного спілкування в процесі формування музичного сприймання школярів.
41. Організація художньо-творчої діяльності учнів у процесі музичного сприймання.
42. Інтеграція знань як засіб музичного розвитку учнів.
43. Формування у молодших школярів інтонаційного мислення в процесі музичного сприймання.
44. Вдосконалення педагогічного оцінювання як шлях стимулювання інтересу молодших школярів до музичних занять.
45. Формування музичного мислення в учнів молодших класів в процесі роботи з пісенним матеріалом.
46. Гуманізація навчально-виховного процесу на уроках музики в початкових класах як шлях підвищення інтересу молодших школярів до музичних занять.
47. Формування установки на сприймання творів музичного мистецтва в учнів молодшого шкільного віку.
48. Використання музики на уроках природознавства.
49. Формування музично-естетичних орієнтацій молодших школярів в умовах сім'ї.
50. Організація музично-пізнавальної діяльності учнів початкової школи.

ЗАКІНЧЕННЯ

Виконання курсових і дипломних робіт дає можливість студенту під керівництвом викладача-консультанта відносно самостійно пройти початкову школу дослідницької, аналітичної діяльності.

Знання, навички та вміння, набуті під час підготовки і захисту курсової, дипломної роботи, знадобляться під час подальшого навчання та в майбутній професійній діяльності.

Матеріали виконаної курсової роботи можуть бути успішно використані під час педагогічної практики.

Тему Вашого дослідження радимо продовжувати вивчати й удосконалювати надалі.

Бажаємо Вам успіхів у навчанні та науково-дослідницькій роботі.

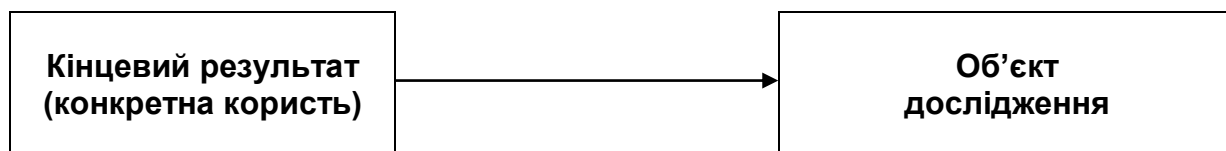
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Артемова Л.В. Удосконалення професійної підготовки спеціалістів дошкільного профілю (Упоряд. Л.В.Абрамова, Н.В.Лисенко). – К.: УДПУ ім. М.П.Драгоманова, 1996. – 206 с.
2. Бабанский Ю.К. Проблемы повышения эффективности педагогических исследований. – М.: Педагогика, 1982. – 192 с.
3. Верещагіна А. Зо, ві, йо...: Навч. посібник з музики для I класу загальноосвітньої школи. – К.: Муз. Україна, 1977. – 118 с.
4. Верещагіна А., Жофчак З. Методика викладання музики в I класі: Посібник для вчителя музики загальноосвітніх шкіл. – К.: Муз. Україна, 1987. – 32 с.
5. Гадалова І. Методика викладання музики у початкових класах: Навч. посібник. – К.: ІСДО, 1994. – 272 с.
6. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження. – 1995. – 45 с.
7. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. – К., 1997.
8. Гончар О.Д. Підготовка і написання курсової роботи з методики навчання біології. – К., 1988. – 20 с.
9. Державна національна програма „Освіта” Україна ХХІ століття. – К., 1994.
10. Джола Д.М., Щербо А.Б. Теорія і методика естетичного виховання школярів: Навч.-методичний посібник. – К.: ІЗМН, 1998. – 392 с.
11. Закон України „Про освіту” від 23.05.1991 р.
12. Ильина Т.А. Вопросы и методология педагогического эксперимента. – М.: Знание, 1975. – 133 с.
13. Кабалевський Д.Б. Про трьох китів та про інші цікаві речі. – К.: Муз. Україна, 1973. – 189 с.
14. Ковалів В. Методика музичного виховання на релятивній основі. – К.: Муз. Україна, 1973. – 149 с.
15. Комисарова Л., Костина Э. Наглядные средства в музыкальном воспитании. – М.: Просвещение, 1986. – 143 с.
16. Конституція України. – К., 1997.
17. Концепція національного виховання.
18. Леонтович М.Д. Практичний курс навчання співу в середніх школах України. – К.: Муз. Україна, 1989. – 134 с.
19. Моключенко А.Г. Кваліфікаційна робота. – К., 1995. – 46 с.
20. Музыка в начальных классах: Методическое пособие для учителя / Разраб. Э.Б.Абдуллин. – М.: Просвещение, 1985. – 140 с.
21. Огороднов Д.Е. Музыкально-певческое воспитание детей в общеобразовательной школе : Метод. пособие. – К.: Музыка Украина, 1989. – 140 с.
22. Пентилюк М.І. Культура мови і стилістика. – К., 1994.
23. Пономарів О. Культура слова. Мовностилістичні поради. – К., 1999.
24. Ростовський О.Я. Методика викладання музики у початкових класах. – К.: ІЗМН, 1997. – 204 с.
25. Теория и практика педагогического эксперимента / Под ред. Пискунова А.И., Воробьева Г.В. – М.: Педагогика, 1979. – 207 с.
26. Терентьева Н. Художественно-творческое развитие младших школьников на уроках музыки в процессе целостного восприятия различных видов искусства. – М.: Прометей МГПИ им. В.И.Ленина, 1990.- 184 с.
27. Український правопис (ред. Дітель О.А.). – К., 1993.
28. Шейко В.М., Кушнарченко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. – 3-тє вид. – К.: Знання – Прес, 2003. – 295 с.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Для формулювання назви

Для постановки мети

Додаток 1. Структурні елементи й послідовність їх введення в формулювання назви і мети дослідження.

Додаток 2

Додаток 2. Схема формулювання назви і мети дослідження

Додаток 3

Додаток 3. Алгоритм написання курсової (дипломної) роботи

Додаток 4

**Чернігівський державний педагогічний університет
імені Т.Г.Шевченка**

Кафедра естетичного виховання

ДИПЛОМНА РОБОТА

**ФОРМУВАННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ОЦІННОГО
СТАВЛЕННЯ ДО ЗАСОБІВ МУЗИЧНОЇ ВИРАЗНОСТІ**

з методики музичного виховання
студентки 51 групи факультету
початкового навчання
Яковенко Світлани Іванівни

Науковий керівник:
кандидат педагогічних наук,
доцент Іванов О.Г.

Чернігів
2004

Додаток 4. Зразок оформлення титульної сторінки дипломної роботи

Додаток 5

**Чернігівський державний педагогічний університет
імені Т.Г.Шевченка**

Кафедра естетичного виховання

КУРСОВА РОБОТА

**ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ
ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ПІСНІ**

з методики музичного виховання
студентки 51 групи факультету
початкового навчання
Романюк Оксани Петрівни

Науковий керівник:
кандидат педагогічних наук,
доцент Зінченко Т.М.

Чернігів
2004

Додаток 5 . Зразок оформлення титульної сторінки курсової роботи

ВАРІАНТ

вибору та оформлення основних елементів процедури наукового пошуку

Тема роботи: Естетичне виховання молодших школярів на народних музичних традиціях.

Об'єкт дослідження – процес естетичного виховання учнів загальноосвітньої школи.

Предмет дослідження – організація естетичного виховання молодших школярів на народних музичних традиціях.

Гіпотеза дослідження – органічне включення у зміст естетичного виховання народних музичних традицій сприятиме поглибленому засвоєнню молодшими школярами характерних особливостей народної музики.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність використання народних музичних традицій в естетично-виховному процесі початкової школи.

Завдання дослідження:

1. Здійснити аналіз стану проблеми естетичного виховання учнів молодшого шкільного віку у філософському, психологічному та педагогічному аспектах.
2. Вивчити педагогічні можливості народних музичних традицій як засобу естетичного виховання та практику їх застосування у початкових класах загальноосвітньої школи.
3. Теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити процедуру впровадження народних музичних традицій в естетично-виховний процес; визначити рівні естетичної вихованості молодших школярів та критерії відбору календарно-обрядового матеріалу для використання у початковій школі.
4. Простежити динаміку естетичного виховання та активізації творчих можливостей учнів досліджуваного віку під час реалізації розробленої процедури в умовах перебігу навчально-виховного процесу.

Цим завданням і проблемі дослідження може відповідати наступний план дипломної роботи:

Вступ.....	
Розділ I. Проблема естетичного виховання молодших школярів засобами народних музичних традицій у педагогічній теорії та практиці	
1.1. Теоретичні передумови дослідження проблеми естетичного виховання молодших школярів.....	
1.2. Значення народних музичних традицій в естетичному вихованні учнів початкових класів	
1.3. Стан естетичної вихованості молодших школярів.....	
Розділ II. Застосування народних музичних традицій у сучасній практиці естетичного виховання	
2.1. Процедура впровадження народних музичних традицій в естетично-виховний процес початкової школи.....	
2.2. Дослідно-експериментальна перевірка запропонованої процедури.....	
2.3. Аналіз результатів дослідження	
Висновки.....	
Список використаної літератури.....	
Додатки.....	

ВАРІАНТ

вибору та оформлення основних елементів процедури наукового пошуку

Тема роботи: Вплив установки на сприймання творів музичного мистецтва учнями молодшого шкільного віку.

Об'єкт дослідження – процес музичного розвитку учнів початкових класів загальноосвітньої школи.

Предмет дослідження – формування в учнів молодшого шкільного віку установки на музичне сприймання.

Гіпотеза дослідження – ефективність сприймання учнями творів музичного мистецтва може зрости, якщо його організація спиратиметься на створені вчителем умови, використання прийомів і методів формування установки, яка активізує розумові здібності дітей, спрямовує увагу до музичного твору.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати вплив установки на сприймання музики учнями початкових класів та експериментально перевірити умови, прийоми та методи, що забезпечують її ефективне формування.

Завдання дослідження:

1. Вивчити стан розробки проблеми установки як важливої умови активного сприймання музики учнями молодшого шкільного віку в науковій літературі.
2. Дослідити особливості сприймання музики учнями початкових класів.
3. З'ясувати можливості і особливості впливу установки на перебіг музичного сприймання.
4. Визначити критерії та рівні сформованості у молодших школярів музичного сприймання.
5. Розробити та експериментально перевірити прийоми та методи формування у молодших школярів установки на музичне сприймання.

Цим завданням і проблемі дослідження може відповідати наступний план дипломної роботи:

Вступ.....
Розділ I. Проблема вивчення дії установки в науковій літературі.....
1.1. Сутність процесу сприймання музики. Особливості сприймання музичних творів учнями молодшого шкільного віку.....
1.2. Установка як психологічна категорія, її визначення, форми існування та сфери впливу
1.3. Дія установки в процесі сприймання творів музичного мистецтва
Розділ II. Експериментальне дослідження впливу установки на сприймання музичних творів молодшими школярами.....
2.1. Рівні сформованості музичного сприймання молодших школярів.....
2.2. Умови, прийоми і методи формування установки на сприймання творів музичного мистецтва.....
2.3. Дослідно-експериментальна перевірка ефективності умов, приймів і методів формування у молодших школярів установки на сприймання музичних творів
Висновки.....
Список використаної літератури.....
Додатки.....

Додаток 8

Тема роботи: Формування у молодших школярів естетичного ставлення до української народної пісні.

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ I. Теоретичні основи дослідження	7
1.1. Проблема естетичного виховання молодших школярів засобами української народної пісні. Педагогічні і виховні можливості української народної пісні	7
1.2. Характеристика програм з музики щодо використання українських народних пісень в навчально-виховному процесі	16
1.3. Стан естетичного виховання молодших школярів засобами української народної пісні.....	28
Розділ II. Процес формування у молодших школярів естетичного ставлення до української народної пісні.....	36
2.1. Методика роботи з формування естетичного ставлення молодших школярів до української народної пісні	47
2.2. Формуючий експеримент	55
2.3. Аналіз результатів дослідження	64
Висновки	68
Список використаної літератури	72
Додатки	77

Додаток 8. Зміст (план) дипломної (курсової) роботи

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ I. Курсова робота	5
1.1. Загальна характеристика.....	5
1.2. Етапи виконання курсової роботи	6
1.3. Вимоги та поради до оформлення курсової роботи.....	11
1.4. Захист курсової роботи.....	11
Розділ II. Дипломна робота	12
2.1. Вибір і затвердження теми.....	12
2.2. Задум і організація дослідження.....	13
2.3. Методи науково-педагогічного дослідження при виконанні дипломних робіт	16
2.4. Робота з літературними джерелами та їх бібліографічний опис	19
2.5. Літературне оформлення дипломної роботи	23
2.6. Підготовка до захисту та захист дипломної роботи.....	26
2.7. Критерії оцінювання дипломної роботи	27
Розділ III. Типові помилки в написанні та оформленні курскових (дипломних) робіт	28
Розділ IV. Теми курсових і дипломних робіт з методики музичного виховання	29
Закінчення	31
Рекомендована література	32
Додатки.....	33

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

ДОРОШЕНКО
Тетяна Володимирівна

КУРСОВІ ТА ДИПЛОМНІ РОБОТИ З МЕТОДИКИ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Технічний редактор *О.Клімова*

Д 69 Курсові та дипломні роботи з методики музичного виховання:
Методичні матеріали для студентів факультету початкового навчання. – Чернігів: Чернігівський державний педагогічний університет імені Т.Г.Шевченка, 2004. – 44 с.

УДК 378.2(07)
ББК Ч489.511.254

Підписано до друку 24.11.2004 р. Формат 60x90 1/16.
Папір офсетний. Друк на різнографі.
Ум. друк арк. 1,6. Обл.-вид. 2,75.
Наклад 100 прим. Зам. № 126.
Редакційно-видавничий відділ ЧДПУ імені Т.Г.Шевченка.
14013, вул. Гетьмана Полуботка, 53, к. 208.
Тел. 10-17-99.